

Hvordan hindre nematodeangrep?

Gardbrukere kan bidra til å unngå jordboende kløverskadegjørere på egne arealer. Det viktigste er å hindre at skadegjørerne etablerer seg. Da unngår en spredning og oppformering før problemene oppstår.

Grete Lene Serikstad, Forsker i Norsøk, grete.lene.serikstad@nordsok.no

Det viktigste tiltaket er et allsidig vekstskifte. Det ødelegger mulighetene skadegjørerne har til å oppformere seg over flere år. Nematoder som er skadelig for planter, kan spres med infisert plantemateriale, jord og dreneringsvann. God hygiene i alle ledd av dyrkingen vil hindre at skadegjørerne kommer inn i jorda på gården, for eksempel ved lån av redskap.

Ugrasregulering

Mange ugrasarter er vertsplanter for skadegjørere som også går på kulturplanter. Ugrasregulering er derfor et viktig tiltak mot nematoder med mange vertsplanter. Organisk materiale som husdyrgjødsel og grønnjødsel stimulerer bakterielivet i jorda og dermed nematodenes naturlige fiender. Bruk motstandsdyktige kløversorter hvis mulig! Alt som styrker kløverplantene vil gjøre det vanskeligere for skadegjørerne å angripe, og vil redusere skadene på kløverplantene når de blir angrepet, for eksempel god innvintring, gunstig pH i jorda, ikke for hyppig slått og god jordstruktur.

Direkte tiltak

Direkte tiltak skal redusere forekomst og skade, hindre smitte, og om mulig utrydde skadegjøreren. Dette kan ta mange år. Direkte tiltak som er utviklet mot nematoder i åkerkulturer

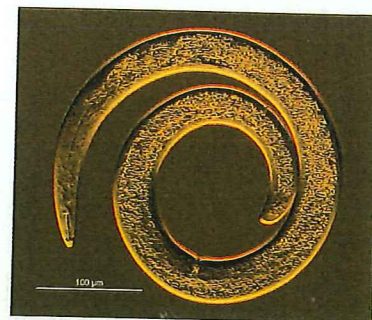
eller i veksthusdyrking er lite aktuelle å bruke i eng ut fra kostnad og mulighet for praktisk gjennomføring. Forebyggende tiltak for å unngå etablering vil også være nyttig som direkte tiltak. Vekstskifte er svært viktig når skadegjørere er påvist. Skadegjøreren må identifiseres for å unngå andre vertsplanter i vekstskiftet. Vekstskifte er mest effektivt mot nematoder med få vertsplanter, som kløvecystene-nematoder. Er det nematodearter med mange vertsplanter er det vanskeligere å finne egnede vekster.

God renslighet

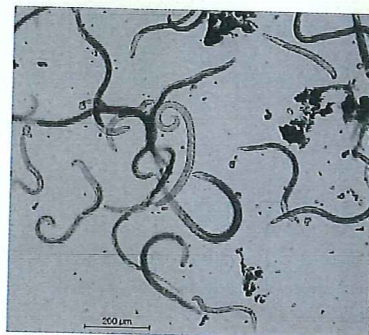
God renslighet er viktig for å hindre spredning. Redskap og utstyr brukt på infiserte områder må vaskes før bruk andre steder. Bruk av andre engbelgvekster enn rødkløver vil kunne bidra til å dempe skadeområdet. Hvitkløver, luserne og tiriltunge i langvarig eng kan øke varigheten av belgvekstene og redusere rotråteangrepene.

Jordarbeiding

Brakking kan være aktuelt mot nematoder uten dvallestadium som rotsårnematoder og rotgallnematoder. Pløying, særlig om høsten, bidra til at nematoder fryser eller tørker ut. Effekten må veies opp mot faren for erosjon og næringstap.

Spiralnematoder ble påvist i mange av prøvene som ble tatt i kartleggingsprosjektet. Foto: Christer Magnusson

De fleste nematodene i jord er 0,-3-1,0 mm lange. De er gjerne gjennomsliktige og vanskelige å se uten bruk av mikroskop. Foto: Christer Magnusson

Mer kunnskap trengs

En forutsetning for bedre kontroll med jordboende skadegjørere i kløver er god kunnskap blant rådgivere og produsenter om utbredelse og skadeomfang. Kontakt Norsk landbruksrådgivning hvis det er flekkvis dårlig kløvervekst i enga og du tror det kan skyldes nematoder eller sopp. De kan identifisere skadeårsaken og hjelpe til med å få analysert jord og planter. Nibio har startet et fireårig forskningsprosjekt for økt kunnskap om forekomst og kontroll av nematoder i potet, grønnsaker, jordbær og korn, finansiert av forskningsmidler fra jordbruk og matindustri. Hva med et tilsvarende kartleggingsprosjekt for nematoder som skader kløver?